

GENERALUL ȘTEFAN GUȘĂ, AȘA CUM L-AM CUNOSCUR

Colonelul (rezervă) dr. Ion Ganea

Pe generalul Ștefan Gușă am avut fericirea să-l cunosc direct încă din anii 1965-1967; după ce îndeplinesc mai mulți ani funcțiile de comandant de pluton și de companie elevi, fusese promovat instructor la Școala Militară de Ofițeri Tancuri și Auto "Mihai Viteazul" din Pitești, pe care o absolvise cu diploma de merit în anul 1960. Mai în detaliu l-am cunoscut din spusele cadrelor acestei școli.

Lucrând o perioadă de cincisprezece ani (1965-1980) în Direcția Învățământului Militar și apoi, după desființarea acesteia în 1970, în Comandamentul Infanteriei și Tancurilor, organe ale Ministerului Apărării Naționale care aveau în subordine școlile și liceele militare, am fost prezent la multe din momentele principale și activitățile acestei școli militare – inaugurări de cursuri, examene, alarme, aplicații, inspecții și controale, ieșiri în tabere de instrucție, concursuri școlare ș.a.m.d. Cu aceste prilejuri, mi-a atras atenția faptul că ori de câte ori era adus în discuție un fapt semnificativ din viața școlii, interlocutorii mei aminteau cu mult respect și afecțiune de elevul, apoi de comandantul și instructorul model Ștefan Gușă. În cei cincizeci de ani petrecuți în rândurile Oștirii Române, nu de multe ori mi-a fost dat să aud asemenea aprecieri la adresa unui singur om.

În anul 1980, la zece ani după ce petrecusem împreună cu familiile un concediu de odihnă ca invitați ai Armatei Poloniei, am avut prilejul să-l întâlnesc pe generalul Vasile Milea în Școala Militară de Ofițeri de Tancuri și Auto. Acesta îndeplinea în acea perioadă funcția de prim-adjunct al ministrului Apărării Naționale și șef al Marelui Stat Major. Câțiva ani, generalul Vasile Milea fusese comandantul acelei școli și, folosind prilejul întâlnirii cu foștii subordonați, a început să depeze amintiri din anii aceia. A venit vorba și de omul și militarul Ștefan Gușă, față de care generalul Milea manifesta o deosebită afecțiune. Cu acest prilej, primul adjunct ne-a relatat numeroase aspecte care evidențiau personalitatea militară de excepție, care era generalul Ștefan Gușă, primul inginer din Armata României care a fost promovat în funcții de comandă - comandant de regiment, șef de Stat Major și comandant de divizie de tancuri.

După numirea mea, la sfârșitul anului 1980, la Comandamentul Militar Teritorial Drobeta-Turnu Severin, l-am întâlnit de mai multe ori pe generalul Ștefan Gușă, la bilanțurile și convocările ce aveau loc la Ministerul Apărării Naționale, uneori aflându-ne foarte aproape unul de altul. În câteva rânduri, am discutat îndelung despre problemele cu care ne confruntam în vremea aceea. Cu fiecare întâlnire, convingerea mea că generalul Ștefan Gușă era un cunoscător de excepție a meseriei armelor, a situației din Armată, se întărea tot mai mult. În sinea mea se isca tot mai frecvent întrebarea pe deplin justificată: care va fi pasul următor în promovarea acestui destoinic comandant militar?

Întâmplarea a făcut ca în anul 1986, anul promovării generalului Ștefan Gușă în funcția de prim-adjunct al ministrului Apărării Naționale și șef al Marelui Stat Major, să ne aflăm împreună la o convocare pe minister care își desfășura lucrările în actuala Sală a Statului Major al Trupelor de Uscat. Deși fusese chemat și știa ca va fi numit în înalta funcție, se comporta cu proverbialitatea-i modestie. Nu a făcut public ceea ce știa. Doar în discuțiile din pauză ne-a dat de înțeles că nu va mai rămâne mult la comanda Diviziei 6 Tancuri.

Numit în funcția de șef al Marelui Stat Major, ne-a devenit șef direct, comandamentele militare teritoriale ocupându-se în principal de pregătirea, evidența, repartizarea și trimiterea la unități a resurselor umane și materiale de mobilizare, fiindu-i subordonate. Ne-am aflat în această situație timp de trei ani, până la evenimentele din decembrie 1989.

În această postură, am avut permanent legătura cu generalul Ștefan Gușă. Adesea se interesa cum stau lucrurile la noi, care erau problemele cu care ne confruntam. În convocări începusem să discutăm direct, fără ocolișuri și întortocheri. Colaboratorii săi mai apropiați ne spuneau adesea că muncește și fumează prea mult, că nu mai știe de masă, de casă, de familie. Ne-am dat seama că simțea din plin marea răspundere ce avea pentru destinele Armatei Române.

Din repetatele discuții avute cu generalul Ștefan Gușă, am aflat că era foarte indignat de numărul mare de reclamații anonime pe care le primea Marele Stat Major, cu privire la stările de lucruri din comandamentele militare teritoriale și centrele militare județene. Deși au trecut mulți ani de atunci, îmi amintesc ca în vremea aceea generalul avea toate motivele să fie supărat. Se pare că, între alți factori, această practică era generată de unii ofițeri care, ca să devină credibili în fața factorilor de răspundere cu “faptele vâdate”, apelau la asemenea făcături prin care încercau să implice cadrele de conducere. Asemenea practici au fost de natură să-l deruteze chiar pe seful Marelui Stat Major.

În ceea ce-l privește pe generalul Ștefan Gușă, la aceasta au contribuit, în câteva cazuri, chiar unii dintre colaboratorii săi apropiați. Din prea multă încredere în aceștia, generalul i-a ascultat și a luat de bune spusele lor. Nu avea de unde să știe că aceștia cercetaseră superficial și tendențios problemele în discuție. A fost prima dată când, dezinformat, generalul Ștefan Gușă și-a ieșit din firea sa normală. Se întâmplase într-o ședință a Consiliului Militar al Marelui Stat Major când, fără a avea vreo vină în problema discutată, câteva cadre au primit o muștrare nemeritată. Am discutat după aceea și, în fața argumentelor de necontestat, a regretat ieșirea. Ne-am despărțit, eu fiind convins că generalul Ștefan Gușă a rămas același șef militar onest, cinstit, drept, ferm împotriva neadevărului și minciunii. Păcat că evoluția evenimentelor nu i-a mai dat prilejul să îndrepte public nedreptatea făcută în aceea ședință a Consiliului Militar, ca urmare a unei crase și tendențioase dezinformări.

Desigur, funcția de șef al Marelui Stat Major era o funcție de mare răspundere. Cu mari implicații în ridicarea capacității de luptă a Armatei și de apărare a Țării. Generalul Ștefan Gușă a îndeplinit această funcție în condițiile unor mari restricții financiare și materiale. Și totuși, noi, subordonații lui, am simțit capacitatea sa de a conduce un domeniu atât de complex. Fără teama de a greși, personal apreciez că organele militare teritoriale și-au îmbogățit experiența, îndeosebi sub aspectul pregătirii pentru situații de criza și de război. De asemenea, cadrele de conducere a diferitelor structuri din subordinea generalului Ștefan Gușă, au avut foarte multe de învățat sub aspectul muncii cu oamenii, al apropierii de ei în situații de cumpănă.

În decembrie 1989, evenimentele l-au găsit în funcția de șef al Marelui Stat Major, cap al Armatei Române. Personal consider că generalul Ștefan Gușă nu trebuia desprins de problemele generale de conducere a Armatei și trimis la Timișoara. Probabil că generalul Vasile Milea și-a trimis cei doi primi adjuncți la Timișoara din oportunism, ca să satisfacă pretențiile comandantului suprem. În nici o carte de știința conducerii militare, nu am găsit descrisă oportunitatea ca șeful unui Stat Major, cu atât mai mult al Marelui Stat Major, într-o situație deosebit de confuză, să fie desprins de treburile lui firești de conducere a părții operative a Armatei și trimis aiurea.

După decesul generalului Milea s-a produs a doua greșală: numirea generalului Victor Stănculescu ca înlocuitor al ministrului. Conform regulilor care funcționau în Armata României de mai mulți ani, cel care trebuia să-l înlocuiască pe ministru era șeful Marelui Stat Major. Pe acesta cadrele Armatei îl cunoșteau și recunoșteau ca șef militar al oștirii. Dacă unele structuri militare au cunoscut în acele zile confuzia și degringolada, s-a datorat și acestui fapt.

Apariția generalului Ștefan Gușă pe ecranul televizorului, ordinele date structurilor militare, poziția exprimată cu deosebită claritate față de o eventuală intervenție străină, au fost de natură să clarifice lucrurile. Spusele generalului Gușă, în acele momente, au mers la sufletul cadrelor militare; ele exprimau întocmai poziția întregii Armate Române, probabil cu excepția unor “uscături”.

Și ca să se pună capac tuturor negliobiilor față de Armată, conducerea provizorie de atunci a țării, probabil la sfaturile lui Silviu Brucan, l-a înlăturat pe generalul Ștefan Gușă din funcția de șef al Marelui Stat Major, trimițându-l la comanda unor structuri militare inferioare. În locul celor formați de școala militară românească, au fost puși cei formați de școala militară sovietică. Până la urmă și locul acestora a fost luat de cei formați de școala militară americană. Așa a fost „slujit” interesul național în acești ani ai tranziției către sărăcie și umilință.